

نگاهی به رفتارهای نامحرمانه در محیط های آموزشی از دیدگاه اساتید و دانشجویان

لیلا جویباری^۱، زهرا محمدی^{۲*}، اکرم ثناگو^۳

۱. دکترای تخصصی آموزش پرستاری، استادیار گروه بهداشت جامعه، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، ایران

۲. کارشناس مامایی، معاونت تحقیقات و فناوری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

۳. دکترای تخصصی آموزش پرستاری، استادیار گروه پرستاری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، ایران

• دریافت مقاله: ۸۸/۱۱/۶ • پذیرش مقاله: ۸۹/۶/۳

زمینه و هدف: رفتارهای نامحرمانه در محیط های آموزشی می تواند به شدت یاددهی و یادگیری را مختل نماید و به ایجاد تناقض و اضطراب بین استاد و دانشجو منجر گردد. هدف از این مقاله بررسی دیدگاه دانشجویان و اساتید دانشگاه علوم پزشکی گلستان در مورد رفتارهای نامحرمانه و تهدید آمیز در محیط های آموزشی می باشد.

روش کار: در این مطالعه مقطعی - توصیفی با استفاده از پرسشنامه، ۵۰ نفر از اساتید و ۱۵۰ نفر از دانشجویان علوم پزشکی بر اساس نمونه گیری آسان به سؤالات مربوط به رفتارهای نامحرمانه (برهم زننده و تهدید کننده) پاسخ دادند.

یافته‌ها: در حدود دو سوم از اساتید اظهار داشتند "هرگز" طی یک سال گذشته رفتار نامحرمانه ای را از سوی دانشجویان مشاهده نکرده‌اند. ۵۶ درصد اساتید نیز اظهار داشتند ظرف یک سال گذشته "هرگز" رفتار تهدید کننده ای از سوی دانشجویان مشاهده نکرده‌اند. ۳۰/۲٪ درصد دانشجویان اظهار داشتند ظرف یک سال گذشته "هرگز" شاهد رفتار نامحرمانه از سوی اساتید نبودند. دیدگاه اساتید با سن و سابقه رابطه معنی دار داشت ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: اگرچه فراوانی و شدت رفتارهای توهین آمیز قابل توجه نبوده است، اما به دلیل اثرات مخرب چنین رفتارهایی اتخاذ راهکارهایی برای ایجاد محیط های یادگیری و یاددهی مناسب کاملاً ضروری می باشد.

کلید واژه‌ها: رفتارهای نامحرمانه، اساتید، دانشجویان

* نویسنده مسؤول: مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، جاده شصت کلا، گرگان، ایران

• Email: mimina_13@yahoo.com

• تلفن: ۰۹۱۲-۲۰۸۳۲۹۵ • نمابر: ۰۱۷۱-۴۴۲۵۱۷۱

مقدمه

رفتارهای نامحترمانه (Incivility) از مسائلی است که به شدت محیط یاددهی و یادگیری را مختل می‌کند و اغلب منجر به ایجاد تناقض و استرس بین استاد و دانشجو می‌شود (۱،۲). رفتارهای نامحترمانه در محیط آموزشی یک نگرانی در حال رشد می‌باشد (۲). در فرهنگ لغت توهین رفتار و عمل غیر مؤدبانه و خشونت آمیز تعریف شده است (۳). رفتار نامحترمانه می‌تواند کلامی و یا غیرکلامی باشد (۴). رفتار و منش مؤدبانه نیز در کلام و عمل تعریف می‌شود که می‌تواند روی محیط تدریس تاثیر بگذارد، آمادا (Amada) طی یک مطالعه، رفتارهایی از قبیل دیر آمدن سر کلاس، آماده نبودن برای تدریس و چشم پوشی از رفتارهای غیر مؤدبانه دانشجویان، بی حرمتی و تشویق دانشجویان به رفتارهای مشابه را در محیط آموزشی، غیر مؤدبانه گزارش کرده است (۵). طی مطالعه ای لوپارل (Luparell) بروز رفتارهای نامحترمانه دانشجویان را نسبت به اساتید شدید گزارش کرده است. بررسی ها نشان داده است که توجه به این گونه رفتارها، می‌تواند موجب کاهش میزان آنها در محیط های آکادمیک شود (۶). از طرفی رفتارهای نامحترمانه دانشجو در برابر استاد، در حال افزایش می‌باشد به همین دلیل این مشکل مورد توجه مسئولین آموزشی قرار گرفته است (۳). بسیاری از اساتید رفتارهای نامحترمانه دانشجو را به رئیس دانشگاه گزارش نمی‌دهند زیرا نگران موقعیت شغلی خودشان هستند و فکر می‌کنند این مسئله در ارزیابی اساتید تاثیر گذار است و نگران اثر ارزیابی دانشجو در ارتقای رتبه آموزشی خود می‌باشند (۶). اساتیدی که رفتارهای محترمانه و مثبت را از خود نشان می‌دهند باعث می‌شوند که دانشجویان به بروز رفتارهای مشابه تمایل بیشتری داشته باشند و اساتیدی که کناره گیر و بی علاقه هستند و رفتارهای تحقیر آمیز دارند خشونت را در دانشجویان خود تحریک می‌نمایند. کلارک (Clark) طی مطالعه پدیدار شناسی، تجربیات دانشجویان پرستاری را در خصوص خشونت اساتید و پیامدهای آن بررسی نمود. تحقیر نمودن و

کوچک شمردن دانشجو، رفتارهای غیر منصفانه با دانشجویان، فشار بر دانشجو برای پیروی کردن از تقاضاهای غیرمنطقی استاد، از رفتارهای خشونت باری بوده است که دانشجویان به اساتید نسبت دادند. در همه موارد دانشجویان نسبت به مسئله احساس درماندگی نمودند و اساتید را به عنوان کسانی می‌دانستند که نقش اول را در ایجاد مشکل ایفا نموده و از قدرت خود سوء استفاده می‌کنند. بررسی چنین موضوعاتی و همچنین مفاهیمی از قبیل رنکیسم (Rankism) یا سوء استفاده از قدرت، می‌تواند زمینه‌هایی را برای مسئولین آموزشی فراهم نماید تا راهکارهایی برای ایجاد محیط های یادگیری و یاددهی سالم تر فراهم شود (۷). لوپارل (Luparell) رفتارهای نامحترمانه از نظر استاد را شامل " دیر رسیدن سر کلاس، آماده نبودن برای تدریس، رفتار خشونت آمیز با دانشجو در برابر هم کلاسی ها، بی حرمتی به مقدسات و تشویق دیگران به کارهایی از این قبیل " برشمرده است (۶). و تیبوریوس (Tiberius) رفتار نامحترمانه را یک عامل برای از هم گسیختگی در محیط آکادمیک معرفی کرده است. به نظر وی رفتار خشن، سوء استفاده گرایانه و غیر مؤدبانه می‌تواند به آرامی باعث گسیخته شدن محیط آکادمیک شود و به طور محسوس بر آموزش اثر بگذارد (۴). رفتارهای نامحترمانه می‌تواند در هر جامعه‌ای روی دهد از این رو از لحاظ اجتماعی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. شواهد گویای آن است که این امر به صورت معضلی در کشورهای مختلف در آمده است (۸-۱۲). از آنجائی که بررسی متون حاکی از آن است که مطالعه ای در این زمینه در داخل کشور انجام نشده است و شواهد حاکی از پاره ای از نارضایتی رفتارهایی است که در محیط های دانشگاهی مشاهده می‌شود، لذا بر آن شدیم تا دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان را در مورد رفتارهای نامحترمانه در محیط های آموزشی بررسی نماییم.

روش کار

در این مطالعه توصیفی - مقطعی، ۵۰ نفر از اساتید و ۱۵۰ دانشجو بر اساس نمونه گیری در دسترس از سه دانشکده پزشکی و پیراپزشکی و پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۷ انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه‌ی اساتید از روش سرشماری استفاده شد. پرسشنامه بین ۱۰۰ نفر از اساتید (تمامی اعضای هیات علمی در زمان مطالعه) توزیع گردید که ۵۰ نفر از آنان پرسشنامه را به صورت کامل عودت دادند. برای تعیین حجم نمونه دانشجویان با توجه به $p=0/05$ و $z=1/96$ ، $d=0/8$ و فرمول زیر حجم نمونه ۱۵۰

$$n = \frac{z^2 p(1-p)}{d^2}$$

نفر محاسبه گردید،

ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه رفتارهای نامحترمانه کلارک (Clark) بوده است. ابزار مذکور پیشتر در چند مطالعه خارجی به کار رفته است (۷،۱۱). پس از برگردان آن به زبان فارسی، (با کمک متخصص زبان انگلیسی)، از نظر روایی محتوا، توسط ۱۰ تن از اساتید دانشگاه مورد ارزیابی قرار گرفت. برای تعیین پایایی، پرسشنامه بین ۲۰ دانشجو و ۱۰ استاد توزیع و ضریب آلفا کرونباخ محاسبه شد. ضریب $\alpha = 0/9$ مؤید پایایی ابزار بوده است. دو پرسشنامه‌ی مجزا، برای اساتید و دانشجویان استفاده شد. منظور از مشخصات دموگرافیک سن، جنس، سابقه کار، درجه علمی، دانشکده محل کار، قومیت، رشته تحصیل می باشد. سوالات بخش اختصاصی پرسشنامه در ارتباط با رفتارهای نامحترمانه - برهم زننده (Disruptive) و نامحترمانه - تهدیدکننده (Threatening) می باشد.

منظور از رفتارهای نامحترمانه - برهم زننده دانشجو، مواردی از قبیل "بی تفاوتی، خوابیدن در کلاس، بی توجهی، خودداری از پاسخ دادن، استفاده از تلفن همراه، تاخیر در ورود به کلاس، ترک کلاس، غیبت، ایجاد تنش، تقلب، تقاضای بی مورد" و در مورد استاد "دیر آمدن به کلاس و زود کلاس را ترک کردن، آمادگی نداشتن برای تدریس، اجازه ندادن جهت

بحث آزاد در کلاس، رد کردن درخواست های دانشجویان، روش های غیر مؤثر آموزشی" می باشد. رفتارهای نامحترمانه - تهدید آمیز شامل "طعن زدن، توهین قومیتی، جنسیتی، رفتارهای مبتذل، ارسال هرزنامه (ایمیل نامناسب)، تهدید فیزیکی، تخریب وسایل" می باشد. پرسشنامه اساتید ۱۳ رفتار و پرسشنامه دانشجو ۱۸ رفتار را مورد بررسی قرار می دهد. پاسخ به سوالات، در طیف لیکرت به صورت "همیشه، معمولاً، برخی اوقات، هرگز" بود. حداکثر نمره برای هر سوال ۴ و حداقل نمره کسب شده ۱ بوده است.

کلیه ملاحظات اخلاقی در پژوهش حاضر، مطابق اصول هلسینکی رعایت گردید. بعد از اخذ مجوز از معاونت پژوهشی و کسب رضایت، پرسشنامه در میان اساتید و دانشجویان توزیع گردید. کلیه اطلاعات شخصی نمونه ها محرمانه نگه داری شد. برای آنالیز داده ها از نرم افزار SPSS.V.13 و آمارهای توصیفی و استنباطی، مانند آزمون کای دو، برای متغیرهای کیفی و آزمون آنالیز واریانس برای متغیرهای کمی استفاده شد.

یافته ها

میانگین سنی اساتید شرکت کننده در مطالعه، $40/96(\pm 6/90)$ سال و میانگین سنی دانشجویان $21/54(\pm 1/81)$ سال بوده است. ۶۶ درصد اساتید مذکر و ۶۴ درصد بیش از ۱۰ سال سابقه کار آموزشی داشتند. ۴۲ درصد اساتید در دانشکده پزشکی و مابقی به ترتیب از دانشکده های پرستاری و مامایی و پیراپزشکی بودند.

۵۸ درصد دانشجویان دختر، ۷۳/۳ درصد فارس و ۴۴ درصد دانشجویان از دانشکده پزشکی و مابقی به ترتیب از دانشکده های پیراپزشکی و پرستاری و مامایی بودند.

بررسی دیدگاه اساتید نشان داد، ۴۸ درصد آنان رفتارهایی از قبیل "خوابیدن در کلاس، خودداری از پاسخ دادن به سؤال، استفاده از تلفن همراه در کلاس" را برخی اوقات نامحترمانه - برهم زننده می دانند، اگرچه ۶۲/۵ درصد اظهار داشتند این

درصد دانشجویان، "همیشه" چنین رفتارهایی را برای محیط های آموزشی برهم زننده می دانستند.

در خصوص رفتارهای نامحرمانه- تهدیدآمیز، ۷۱/۶ درصد دانشجویان اظهار داشتند چنین رفتارهایی را ظرف یک سال گذشته مشاهده نکرده اند. جدول ۲، درصد فراوانی مشاهده رفتارهای نامحرمانه - تهدید آمیز در طول یک سال گذشته از دیدگاه دانشجویان را نشان می دهد.

جدول ۲: رفتارهای نامحرمانه-تهدیدکننده از دیدگاه دانشجویان

نوع رفتار	درصد مشاهده
دست انداختن/ بی احترامی به دانشجو	۶۸
دست انداختن/ بی احترامی به استاد	۵۶/۷
آزار (قومیتی، جنسیتی ...) به دانشجو	۵۰/۷
زیر سوال بردن معلومات استاد	۵۰
آزار (قومیتی، جنسیتی ...) به استاد	۲۴/۷

آزمون های کای دو و آنالیز واریانس ارتباط معنی داری را بین دیدگاه دانشجویان در باره رفتارهای نامحرمانه با رشته تحصیلی، سن، جنسیت، قومیت، محل سکونت دانشجویان نشان نداد ($p > 0.05$). ۲۷/۱ درصد دانشجویان اظهار داشتند رفتارهای نامحرمانه در اساتید و دانشجویان به یک میزان مشاهده می شود.

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد، هم اساتید و هم دانشجویان "رفتارهای نامحرمانه را برهم زننده و تهدید کننده محیط آموزشی می دانند، اگر چه این رفتارها را کمتر در محیط آموزشی مشاهده و تجربه کرده اند. در حدود ۶۲ درصد از اساتید اظهار داشتند: طی یک سال گذشته رفتار نامحرمانه مانند "دیر آمدن به

رفتارها را هرگز مشاهده نکرده اند. جدول ۱ فراوانی مشاهده رفتارهای نامحرمانه- برهم زننده در یک سال گذشته از سوی اساتید را نشان می دهد.

جدول ۱: فراوانی رفتارهای نامحرمانه- برهم زننده دانشجویان از دیدگاه اساتید

نوع رفتار	برخی اوقات و معمولا (درصد مشاهده)
تقلب در امتحان	۴۶
طرح مباحث بی ربط	۴۲
تاخیر در ورود به کلاس	۴۰
استفاده از تلفن همراه	۳۸
ایجاد تنش با غالب شدن در مباحث کلاسی	۳۸
تقاضاهای بی مورد	۳۸

۴۴ درصد اساتید رفتارهای نامحرمانه- تهدیدآمیز دانشجویان از قبیل " طعنه زدن و بی احترامی به سایر دانشجویان، تخریب وسایل و آزار قومیتی و جنسیتی به سایر دانشجویان" را ظرف یک سال گذشته مشاهده کرده بودند. ۵۶ درصد آنان چنین رفتارهایی را تهدیدی برای آموزش نمی دانستند.

آنالیز آماری با استفاده از آزمون کای دو، ارتباط معناداری را بین دیدگاه اساتید درباره رفتارهای نامحرمانه با متغیرهای جنسیت، درجه علمی، نوع دانشکده نشان نداد ($p > 0.05$) اما ارتباط بین سن و سابقه کار با دیدگاه اساتید معنادار بود ($P < 0.05$).

در خصوص رفتارهای نامحرمانه- برهم زننده ی اساتید از قبیل "ارزشیابی غیر واقعی، مغرور بودن، دیر آمدن به کلاس، سخت گیر بودن، زود کلاس را ترک کردن"؛ ۶۷/۱ درصد دانشجویان اظهار داشتند ظرف یک سال گذشته "برخی اوقات" چنین رفتارهایی را مشاهده نموده اند. همچنین ۵۳/۱

علاقه می شود، زیرا تعاملات دانشجوی-استاد، عامل بسیار مهمی در ارتقای محیط های آموزشی باشد (۱۲). در مطالعه ی کلارک، از مهم ترین رفتارهایی که به نظر اساتید نامحترمانه بود "شکایت کاذب، حرکات زننده، بی توجهی در کلاس درس، منحرف کردن بحث ها و استفاده از موبایل و تقلب" می-باشد (۱۲).

در مطالعه ی حاضر از دیدگاه اساتید شدت رفتارهای نامحترمانه دانشجویان در حدی نبوده است که مخل آموزش تلقی شود، به طوری که ۵۶ درصد اساتید اظهار داشتند ظرف یک سال گذشته رفتارهایی مانند "آزار(قومیتی، جنسیتی) نسبت به سایر اساتید، ارسال ایمیل نامناسب به دانشجویان و اساتید و تهدید فیزیکی استاد و سایرین" از سوی دانشجویان مشاهده نکرده اند.

به نظر می رسد اساتید دیدگاه ملایم تری را نسبت به دانشجویان داشته اند و بسیاری از رفتارهای آنان را نادیده گرفته و یا این رفتارها را ناشی از اقتضای سن و نیاز به پختگی در دانشجویان می دانستند، لذا بسیاری از اساتید وجود چنین رفتارهایی را از سوی دانشجویان مانع جدی برای آموزش نمی دانستند. در حالی که ۵۱/۳ درصد دانشجویان رفتارهای نامحترمانه در محیط آموزشی را همیشه مختل کننده می دانستند.

در پژوهش حاضر، تنها ۴ درصد از اساتید، به رفتار نامحترمانه "دست انداختن یا بی احترامی به استاد" اشاره کردند در حالی که ۶۸ درصد دانشجویان اظهار داشتند که چنین رفتارهای نامحترمانه ای از سوی اساتید را در یک سال اخیر مشاهده کرده اند. به نظر می رسد این یافته می تواند ناشی از اختلاف سنی استاد و دانشجو و یا تفاوت های فرهنگی باشد. دانشجویان به لحاظ سنی حساس و ناپخته می باشند و چه بسا، بسیاری از رفتارهای استاد را توهین به خود تلقی نمایند، در حالی که استاد به لحاظ اقتضای سنی و معلمی چنین نگرش منفی را نداشته باشد.

کلاس، زود کلاس را ترک کردن و آمادگی نداشتن برای فراگرفتن درس " را از سوی دانشجویان هرگز مشاهده نکرده اند. در مطالعه پدیدار شناسی کلارک (Clark) "کوچک شمردن دانشجو، ترس از استاد، انتظار بی جا استاد از دانشجو" به عنوان رفتارهای نامحترمانه مطرح شده است، در مطالعه وی بسیاری از دانشجویان به مشکل "سو استفاده استاد از قدرت خود" یا "رنکیسم" (Rankism) اشاره داشتند، توجه به "رنکیسم" (Rankism) و یافتن راه حل هایی برای رفع آن می تواند روابط را بین استاد و دانشجو بهبود بخشد و محیط آموزشی سالمی ایجاد نماید (۷،۱۳). در مطالعه ی حاضر رفتارهایی از قبیل "ارزشیابی ذهنی استاد، دیرآمدن به کلاس، سخت گیری" به عنوان رفتارهای نامحترمانه نام برده شد. در مطالعه محمدی و همکاران، در خصوص بررسی تجربیات دانشجویان علوم پزشکی، برجسته ترین مضمون "کوچک شمردن دانشجو" بوده است. "بی اعتمادی، تحسین نکردن موفقیت ها، برخورد سرد، استفاده از کلمات نامناسب، نظر سوء نسبت به دانشجو، بی حرمتی به رشته، بی احترامی، بدقول بودن" از سایر رفتارهایی بوده است که دانشجویان به آنها اشاره داشتند (۱۴).

در یک مطالعه، دانشجویان داروشناسی در سال های تحصیلی پایین "تقلب کردن در امتحان" و دانشجویان سال بالاتر "استفاده از تلفن همراه" را رفتار نامحترمانه می دانستند. (۱۵). در مطالعه حاضر، ارتباطی بین دیدگاه دانشجویان با سن، رشته تحصیلی، محل سکونت، قومیت و جنسیت مشاهده نشد. در مطالعه دیگری، مربیان پرستاری که تجربه ی مواجهه با رفتارهای توهین آمیز دانشجویان را داشتند، رفتارهای نامحترمانه را از خفیف تا پرخاشگری طبقه بندی نمودند. مواجهه ی با این رفتارها، با اثرات کوتاه و بلند مدت از قبیل واکنش های فیزیکی و عاطفی، کاهش اعتماد به نفس، کاهش اطمینان به توانایی تدریس، توأم بوده است که نتیجه ی آن پیامدهای کاملاً منفی بر فرایند آموزش داشته، به طوری که موجب کناره گیری اعضای هیأت علمی از آموزش همراه با

پیشگیری از چنین رفتارهایی در دانشجویان گردد از اهمیت خاصی برخوردار است (۱۹).

در مجموع یافته‌ها نشان داد فراوانی و شدت رفتارهای نامحترمانه و تهدید آمیز در محیط‌های آموزشی، از دیدگاه دانشجویان و اساتید دانشگاه علوم پزشکی گلستان به عنوان یک معضل جدی نمی‌باشد. با توجه به اینکه رفتارهای نامحترمانه و تهدید کننده حتی، در حد کم هم می‌تواند به طور محسوس بر محیط آموزشی اثر گذارد شناخت اینگونه رفتارها ضروری است زیرا بینشی را فراهم می‌نماید تا راهکارهایی را به منظور ایجاد محیط‌های یادگیری و یاددهی سالم اتخاذ گردد. توصیه می‌شود در مطالعات بعدی، عواملی که منجر به بروز و یا کاهش رفتارهای نامحترمانه می‌شود، بکارگیری مداخلاتی برای کاهش رفتارهای نامحترمانه دانشجویان و شیوه‌های مقابله‌ای دانشجو و استاد در برخورد با رفتارهای نامحترمانه، مورد پژوهش قرار گیرد.

سیاسگذاری

این پژوهش با حمایت معنوی و مادی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی گلستان انجام شده است. از دانشجویان و اساتیدی که در این مطالعه مشارکت نمودند قدردانی می‌شود.

Reference

1. Clark C. The dance of incivility in nursing education as described by nursing faculty and students. *ANS Adv Nurs Sci* 2008; 31 (4): E37-54.
2. Boice B. Classroom incivilities. *Res Higher Educ* 1996; 37: 453-86.
3. Merriam Webster Online Dictionary. Accessed on January 25, 2007. Available From: URL: <http://www.m-w.com>.
4. Tiberius RG, Flak E. Incivility in dyadic teaching and learning. *New Direction for Teaching and Learning* 1999; 77: 3-12.

در مطالعه کلارک (Clark) "لغو کردن کلاس بدون اطلاع، آماده نبودن استاد برای کلاس، محدود کردن بحث، سرد بودن، کوچک شمردن و سرزنش کردن دانشجوها، تدریس سریع، عدم دسترسی به استاد در خارج از کلاس" به عنوان رفتارهای نامحترمانه گزارش شده است (۱۲). در مطالعه‌ی حاضر، "ارزشیابی ذهنی، مغرور بودن، دیر آمدن به کلاس، سخت گیر بودن، زود کلاس را ترک کردن و در دسترس نبودن در خارج از کلاس" از مهم ترین رفتارهای نامحترمانه‌ای است که دانشجویان به اساتید نسبت داده‌اند. یافته‌ها، مؤید دیدگاه مشترک مطالعه‌های داخلی و خارجی می‌باشد (۱۲). به عبارتی به نظر می‌رسد، انتظارات دانشجویان از استاد در جوامع مختلف، وجوه مشترک دارد، اگرچه تفاوت‌های فرهنگی را نمی‌توان نادیده گرفت. در بررسی حاضر مهم ترین نگرانی و یا دغدغه دانشجویان "چگونگی ارزشیابی" استاد از دانشجو بوده است به طوری که "ارزشیابی ذهنی" به عنوان مهم ترین رفتار نامحترمانه استاد ذکر شد.

آگاهی در باره رفتارهای نامحترمانه و اثرات روانی و اجتماعی آن نیاز به مطالعات بیشتری دارد (۱۶)، و فرهنگ‌سازی برای کاهش رفتارهای نامحترمانه در محیط‌های آکادمیک باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد زیرا، این گونه روابط ناسالم هستند که می‌توانند برای محیط آموزشی مضر باشند (۱۷) و از آنجایی که شروع شکل گیری این رفتارها می‌تواند از محیط‌های آموزشی باشد لذا رویکردهایی که منجر به

5. Amada G. Coping With the disruptive college student: A practical model. Asheville, NC: College Administration Publisher; 1994.
6. Luparell SM. Critical incidents of incivility by nursing students: How uncivil encounters with students affect nursing faculty. Doctoral dissertation, University of Nebraska. Dissertation Abstracts International 2003; 64: 2128.
7. Clark CM, Springer PJ. Thoughts on incivility: Student and faculty perceptions of uncivil behavior in nursing education. *Nurs Educ Perspect* 2007; 28 (2): 93-7.

8. Feldman LJ. Classroom civility is another of our instructor responsibilities. Collage Teaching 2001; 49: 137-40.
9. Eberly DE. America s promise: Civil society and the renewal of American culture. New York: Row Man & Littlefield; 1998.
10. Broxton JM, Bayer AE. Faculty misconduct in collegiate teaching. Baltimore: Johns Hopkins University Press; 1999.
11. Broxton JM, Bayer AE. Addressing faculty and student classroom improprieties. New Teaching and Learning 2004; 99: 89-95.
12. Clark CM, Springer PJ. Incivility in nursing education: A descriptive study of definitions and prevalence. J Nurs Educ 2007; 46 (1): 7-14.
13. Clark C. Student perspectives on faculty incivility in nursing education: An application of the concept of rankism. Nurs Outlook 2008; 56 (1): 4-8.
14. Paik C, Broedel-Zaugg K. Pharmacy students' opinions on civility and preferences regarding professors. Am J Pharm Educ 2006; 70 (4): 88.
15. Luparell S. The effects of student incivility on nursing faculty. J Nurs Educ 2007; 46 (1): 15-9.
16. Lim S, Cortina LM, Magley VJ. Personal and workgroup incivility: Impact on work and health outcomes. J Appl Psychol 2008; 93 (1): 95-107.
17. Olender-Russo L. Creating a culture of regard: An antidote for workplace bullying. Creat Nurs 2009; 15 (2): 75-81.
18. Clark CM. Faculty field guide for promoting student civility in the classroom. Nurse Educ 2009; 34 (5): 194-7.